

SLUIS DEN HAM

Registratienummer: 24.126038

Aan De verenigde vergadering **Datum** 27-nov.-2024
Van D&H **Datum** 15-okt.-2024
Onderwerp Aanvraag uitvoeringskrediet renovatie sluis Den Ham

"GOED WATERBEHEER LEGT
DE BASIS VOOR DE TOEKOMST
VAN ONS GEBIED."

Portefeuillehouder: Hans Schouffoer

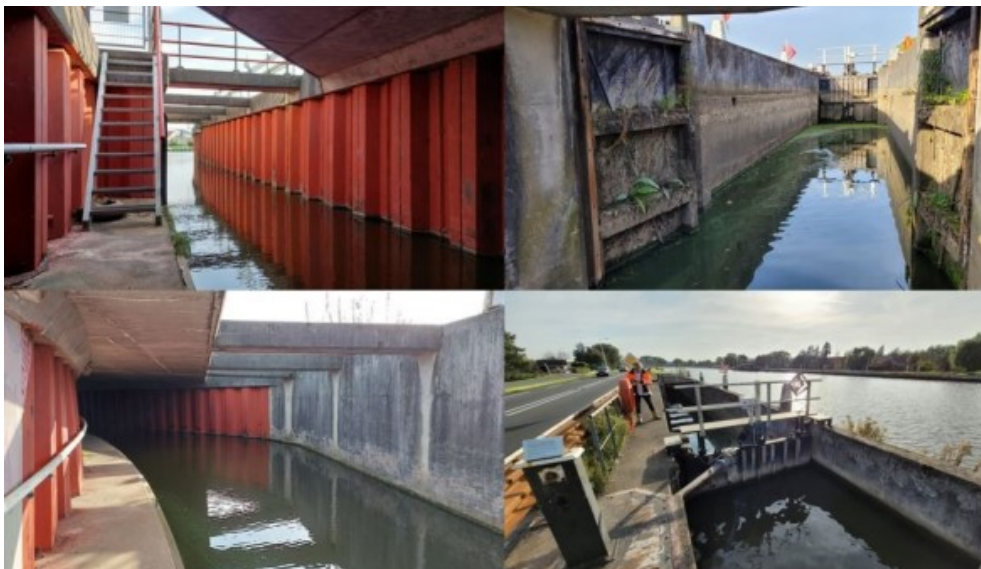
Voorgesteld besluit

1. Een krediet beschikbaar te stellen voor de renovatie van Sluis den Ham incl. verplaatsen van de inlaat bij het gemaal T.H. Brans om hiermee:
 - I. Het beheer en onderhoud van de sluis Den Ham in Boskoop over te dragen aan de gemeente Alphen aan den Rijn (sluiskolkgedeelte) en de provincie Zuid-Holland (sluiskoker en sluisuitmonding).
 - II. Een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 2.900.000,- om de sluis in goede staat over te kunnen dragen.
 - III. De overeenkomst uit 1975 tussen Gouwepolder en de provincie met wederzijds goedvinden te beëindigen.

Context

Sluis Den Ham dateert van 1969 en ligt aan de Gouwe, net iets ten zuiden van Boskoop. Deze schutsluis bestaat uit een sluiskolk (gelegen in de Gouwe) en een ondertunneling onder de N207 (zie figuur 1 en 2). De sluis heeft naast een schutfunctie als nevenfunctie het inlaten van water. De sluis is onderdeel van de waterkering. De sluis wordt voornamelijk gebruikt door grondschoippers, recreanten en een VVV-boot.

De sluis is eigendom van de provincie Zuid-Holland, maar het beheer en onderhoud berust bij Rijnland.

Figuur 1: sluis Den Ham

Sinds enkele jaren is Rijnland in gesprek met de provincie en de gemeente om de overdracht van de sluis mogelijk te maken. Er is overeenstemming bereikt met beide partijen, om het beheer en het onderhoud van de sluis aan de gemeente en de provincie over te dragen.

Met het formaliseren van deze nieuwe overeenkomst over de overdracht komt de huidige overeenkomst uit 1975 te vervallen. Als datum van beëindiging van de huidige overeenkomst tussen Gouwepolder en de provincie geldt de datum van totstandkoming van de nieuwe overdrachtsovereenkomst. Door middel van een brief richting de provincie formaliseren we de beëindiging.

Figuur 2: Locatie sluis Den Ham

Argumenten

1.1 Het in stand houden van vaarwegverbindingen is geen kerntaak van Rijnland.

Op grond van de Waterschapswet en het Reglement van bestuur voor het hoogheemraadschap van Rijnland heeft Rijnland geen taak in het beheer en onderhouden van sluizen met een voornamelijk (recreatieve) vaarwegfunctie. Tenzij de provincie Rijnland heeft aangewezen als vaarwegbeheerder van een sluis, zoals de Grote Sluis in Spaarndam, maar dat heeft de provincie voor sluis Den Ham niet gedaan.

1.2 De gemeente Alphen aan de Rijn heeft een aanzienlijk belang bij het in stand houden van de sluis.

In de gemeente Alphen a/d Rijn liggen diverse vaarroutes die van belang zijn voor de economie (o.a. aanvoer grond door grondschippers) en recreatie (o.a. VVV-boot en vaarrecreanten). De gemeente wil deze vaarroutes in stand houden en op langere termijn de vaarroutes uitbreiden en versterken. Eén van die vaarroutes gaat via sluis Den Ham.

1.3 De provincie is wegbeheerder van de provinciale weg N207 die over de sluisoker van sluis Den Ham ligt.

In die hoedanigheid is de provincie bereid het onderhoud van de sluisoker en de sluisuitmonding van sluis Den Ham terug te nemen en een deel van de sluisrenovatie te financieren, omdat de wegbelasting en de onderhoudstoestand van de weg van invloed zijn op de onderhoudstoestand van de sluisoker (en andersom).

3.1 Rijnland draagt de objecten over in een goede staat.

In de commissie Voldoende Water van januari 2015 zijn de criteria voor het afstoten van objecten vastgesteld (Corsanummer 14.34114). Daarin is gesteld dat Rijnland objecten, zoals bruggen, voorafgaand aan de overdracht in goede staat van onderhoud brengt.

Er is sprake van achterstallig onderhoud. Om de sluis in goede staat over te kunnen dragen, gaan we onder meer:

- de sluisdeuren vervangen;
- de stalen sluisokerwanden herstellen;
- divers houtwerk vervangen.

3.2 Huidige stremming van de sluis den Ham heeft grote impact op omliggende ondernemers

Naar aanleiding van een veiligheidsinspectie heeft Rijnland in augustus dit jaar besloten sluis Den Ham te stremmen. De houten sluisdeuren van sluis Den Ham aan de polderzijde zijn in slechte staat. Omdat de houten sluisdeuren bij het schutten tevens de kering vormen (IPO4), hebben zij een functie voor de waterveiligheid. Op basis van een recente veiligheidsinspectie is gebleken dat de onderhoudsstaat slechter is dan tot nu toe werd aangenomen. Voor de waterveiligheid van de Gouwepolder is besloten om de sluis per direct te stremmen.

De consequenties van de maatregel zijn dat de sluis niet meer gebruikt kan worden. De stalen deuren aan de uitstroombijde dienen permanent dicht te blijven voor de waterveiligheid; de bediening van de sluisdeuren wordt losgekoppeld. De gemeente is reeds geïnformeerd over de stremming en de Stichting Belangenbehartiging Greenport Boskoop is separaat geïnformeerd. Vanuit de stakeholders (grondschippers) is aangegeven dat de impact van de stremming zeer groot is voor hun ondernemingen, omdat naast sluis den Ham geen goede alternatief voorhanden is.

3.3 Verduurzaming van de inlaatfunctie en optimale bestrijding van verzilting.

We brengen bij het opknappen van de sluis een nieuwe, geautomatiseerde inlaat aan bij het direct naastgelegen Rijnlandse gemaal T.H. Brans. Dit doen we omdat de huidige inlaatfunctie, via de rinketten in de sluisdeuren, niet optimaal functioneert. Het schutten van boten werkt namelijk verstrend voor het inlaten van water, in sommige gevallen worden rinketten (door schippers) opengelaten, of juist dichtgezet. Met de nieuwe inlaat scheiden we de schutfunctie van de inlaatfunctie en kunnen we inlaten onafhankelijk van het schutproces. De gemeente ziet erop toe dat er zorgvuldig door de grondschippers wordt gehandeld (dus rinketten en sluisdeuren na afloop goed sluiten). Met de automatische inlaat zorgen we voor een efficiëntere watervoorziening en kunnen we optimaal de verzilting van de Gouwepolder tegengaan.

3.4 Financiële verdeling provincie en Rijnland opknappen sluis.

Conform de overeenkomst financiert Rijnland 65% van de kosten van het herstelwerk en de provincie 35% (Rijnland financiert voor en ontvangt via facturering aan de provincie 35% terug). De nieuw te realiseren inlaat wordt door Rijnland zelf gefinancierd.

Deze investering is in het MJP 2025-2029 onder toekomstig werk opgenomen. De netto kosten worden in het jaar van overdracht eenmalig versneld afgeschreven. De kosten komen volledig ten laste van de taak watersysteembeheer.

3.5 Besparing op onderhoudskosten.

Na overdracht draagt Rijnland geen onderhoudskosten meer. Dit zal naar schatting op jaarbasis een besparing van ca. € 0,1 mln. - € 0,15 mln. opleveren. Dit bedrag is relatief hoog, omdat de verwachte restlevensduur van de sluis beperkt is (ongeveer 15 jaar). Ook zijn aanmerkelijke onderhoudsinvesteringen in de komende periode nodig.

3.6 Duurzaamheid en circulariteit

Het implementatieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI 2024) is van toepassing op dit project. In de aanbesteding van de werken wordt het emissieloos werken gestimuleerd d.m.v. een EMVI-waardering. Op het gebied van biodiversiteit zijn er gezien de aard van de scope (renovatie plus overdracht) geen kansen die Rijnland kan verzilveren. De eisen omtrent circulariteit zoals omschreven in het MVOI-plan zijn van toepassing, zoals het uitvragen van een materialenpaspoort en het stimuleren van het gebruik van circulaire materialen.

4.1 Voor de beëindiging van de overeenkomst uit 1975 is een apart besluit nodig.

In de overeenkomst uit 1975 tussen Gouwepolder en de provincie is de gemeente Alphen aan den Rijn geen partij; het ontbinden van deze overeenkomst past daarom ook niet in de nieuwe overeenkomst met de drie genoemde partijen en vergt daarom een apart besluit.

Risico's

2.1 Overdrachtsovereenkomst wordt uiteindelijk niet door alle partijen ondertekend.

Er is ambtelijke overeenstemming over de overeenkomst met zowel de gemeente als provincie. Bij de gemeente heeft het college in maart dit jaar ingestemd met het aangaan van de overeenkomst. Bij de provincie is bestuurlijke besluitvorming niet aan de orde. Desondanks vindt feitelijke ondertekening op zijn vroegst eind dit jaar plaats en zijn in de tussentijd onverwachte ontwikkelingen bij provincie als gemeente niet volledig uit te sluiten.

Vervolg

We starten de renovatiewerkzaamheden van de sluis begin 2025 op. De renovatie en vervolgens overdracht van de sluis aan gemeente en provincie is naar verwachting in 2026 gereed.

Bijlage A: Bestuurlijke (concept) overeenkomst met Provincie & Gemeente inzake
overdracht sluis den Ham

Corsanummer 24.123892

Bijlage B: Overeenkomst uit 1975 tussen Gouwepolder en de provincie

Corsanummer 24.123894